

Labirintusban

Ígéretesen indult Paulinéval a Práterbe tett kirándulás. Renének fogalma sem volt róla, hányadán is állnak tulajdonképpen egymással, s néha már úgy érezte, mintha a fiatalasszonyt valóban csak a körhintázás gyönyörei csábítanák, s tegnapi örvendezése, mellyel a bécsi ‚Vurstlipráter‘ – mondják Néppráternek is – felkeresésének ötletét fogadta, teljesen komolyan veendő, és nem egy légyott leplezett elfogadásaként. Mikor René a hullámvasúton érezhette maga mellett a nő melegét, az éles kanyarulatokban pedig még többet is bájos személyéből, az úgynevezett centrifugális erő durva hatásaiból még akkor sem tudott kifürkészni semmiféle, esetleg mégis ott lappangó személyes jelzést. Ráadásul néha teljesen el is feledkezett saját szerelmetességéről és boldogan hancúrozott az élet ama bearanyozott vakációinak egyikében, melyek olykor-olykor, noha alig hiszünk már ilyesmiben, csakugyan elérkeznek, nevezetesen akkor, ha a gondok tehervonata, melyről a kellemetlenségek expresszére lehetett volna átszállni, lekési a csatlakozást.

A ragyogó fénybe öltözött május azonban ott ólálkodott a frissen fesható falevelek mögött, zöldesen aranyló karikákat hajigált, és apró szellőkészekkel ösztökélte a levélárnyak tolongását a napsütötte talajon. Ettől csillogva remegett a sétányok kavicságya, mint valami vízfelület. Pauline most a viaszfigurák kabinetjét, vagyis – ahogy még mondani szokták – a ‚Panoptikum‘-ot óhajtotta feltétlenül megtekinteni, különös gyönyörűséget remélve az ott kínálkozó látványosságtól. René előreengedte, közben gyors és szinte fájdalmas búcsút vett a kinti világtól. Hiszen bent ki volt kapcsolva ez a tavasz, mintha egy kart fordított volna el valaki. A fénytől feszesen duzzadó szemnek azért mégis jólesett a néma termék félhomálya – munkanap délutánja lévén, alig volt látogató kettejükön kívül. Ám a rövidesen elébük táruló látvány kevéssé volt alkalmas arra, hogy jóleső érzéseket keltsen. Tudatában voltak ugyan, hogy a Práter egyik mutatványosbódéjában vannak: a részben szabadon, részben vitrinekben kiállított figurák mégis a komolyan vétel igényével léptek fel, és a szerteszéjjel kalandozó tekintet személyes kíváncsisága az értelemmel megáldott látogatót is beleszédítette ebbe a képtelenségbe. Úgy tűnt, Pauline az erősebb idegzetű, mert számára a vérében fetrengve valamelyest még hörgő II. Sándor cár mindaddig alkalmas társalgási témának bizonyult, míg René arca olyanná nem vált, mint azé a teljességgel közönyös, aranygalléros úré, aki a nyolcvanhatos számú vitrinre meredt, tekintetében némi indignáltsággal: ebben a kirakatban ugyanis bajadérok lejtették táncukat, hagyományos kosztümben. Utánuk a ‚Középkor‘ következett számtalan kínzószerszámaival, majd, még visszább az időben, kovakő eszközökkel és

---

Im Irrgarten. In: *Die Erzählungen*. Hrsg. v. Wendelin Schmidt-Dengler. München: Biederstein s. a. (1976) 218–223.

cölöpfalvak modelljeivel folytatódott a sor. René megpróbált elsomfordálni a lát-nivalók mellett, ami annál is inkább sikerült neki, mert érdeklődését nem nyűgözte le semmi. Közömbösségét, figyelemre méltó módon, éppoly kevéssé érezte valóságosnak, mint korábbi feldobottságát.

A terem végéből aztán pirosban és aranyban pompázó ajtó nyílt a ‚Tükörlabirintus‘-ba. René a kelletlen szórakozásból kivezető kegyes egérútnak, s egyben a Paulinéval remélt meghitt egyedüllet váratlanul meglelt kapujának tekintette az ajtót. A nő habozás nélkül be is lépett, majd felettébb izgatottan sietett előre a tükörfalú járatokban – minden elágazásnál önmagának négy-ötszörös képmásával találkozhatott itt az ember –, ekkora elkötelezettség láttán René azonnal feledte a viaszfigurák egész kabinettjét, összes korszakával, hagyományos kosztümével és porülte levegőjével egyetemben.

Négyszer keveredtek vissza – ahogy képzelték – ugyanarra a helyre, s amikor – immár szándékosan – ötödszörré is ugyanoda akartak kilukadni, a tükörjáratok és elágazások egyformasága máshova terelte őket, nyilvánvalóan még beljebb, egyenesen az egész labirintus középpontjába, mert egy kerek szoba nyílt ott, körben kárpitozott pamlagokkal. Pauline elégedetten lehuppant az egyikre, mégpedig oly szertelen módon, ahogy iskolás lányok szokták padokhoz hanyatt vetni magukat, két lábukat szempillantásnyi időre a magasba lökve. Az éles szemű René a legközelebbi szegletlécen, két tükör találkozásánál felfedezett egy ‚Személyzet‘ feliratú nyomógombot. Úgy helyezkedett el, hogy felsőtestével takarja azt.

Pauline haladéktalanul szapora és szakadatlan csevegésbe kezdett, s míg René könnyedén és szinte csak futólag megcsókodta a kezét, betekintést nyújtott mindennapi életének szűk köröcskéjébe. Annak gyorsan kirajzolódó középpontját pedig nem más, mint az ő erényessége képezte, mely, noha minden élményében nyilvánvaló meghatározó szerepet játszott, komoly veszélybe mégsem került soha, mert, amint kiemelte, a közönséges embereknek mindig is csalatkozniuk kellett az ő személyének megítélésében. Így aztán, az első benyomás talaján a leggyakrabban botránkozás keletkezett, amire persze számtalan alkalom kínálkozott. Nem tudott úgy elmenni hazulról, hogy valaki ‚rá ne szállt‘ volna – ahogy az ilyesmit, nyilván holmi kakasokra gondolva, nevezik –, nem tudott beülni a férjével egy vendéglőbe anélkül, hogy valamelyik szomszédos asztaltól rohamot ne intéztek volna házassága ellen. René amúgy mellékesen helyeselt, azzal a megjegyzéssel, hogy készséggel elismeri, alapjában véve minden férfi undorító. Közben simogatta a karján, végül pedig mintegy vigasztalásképpen átkarolta a derekát. Ellenállásra nem lelt. Míg Pauline szapora szavakkal és egyenletes tempóban immár arra az élményére tért ki, melyet a legsúlyosabbnak tart az utóbbi időben őt ért molesztálások közül – férjének egyik munkatársa üldözte szerelmével, természetesen hiába és a siker minden reménye nélkül –, addigra René a nyakszirtjéről már a dekoltázsára tért át első, gyengéd csókjaival. Aztán amikor a szájához ért, valami egészen kurta-furcsa fogadtatásra lelt, Pauline ugyanis csak arra az egyetlen pillanatra fordult felé babaarcocskájával, ami egy csók viszonzásához elengedhetetlenül szükséges; majd a legteljesebb élénkséggel tért vissza mondandójához. Férjének ez a széltoló munkatársa tudnillik férfi volt ám a javából: nemcsak hogy szép, gazdag és okos, kiváló autóversenyző és sportember úgy általában; hanem, és ez a legfigyelemreméltóbb

rajta, volt a személyiségében valami egészen különleges és kétségtelenül jelentékeny vonás, ami, minden ragyogó tulajdonsága és gazdagsága ellenére, magányos és visszavonult életre készítette. Különben a nővel, folytatta Pauline, egyáltalán nem törődött, pedig jóformán körülrajongták.

„Ebben mintha Magához hasonlítana valamelyest”, vélekedett René, aki szívesen tett volna pontot a bizonyára pompás, ám számára e percekben igencsak távoli díszpéldányt méltató elemzés végére. Ő ugyanis olyannyira előrehaladt már, hogy a hullámvasúton táplált sejtelmek örvendetes igazolódásának közelében érezte magát. Az elbeszélés mámorában lubickoló Pauline egyébként semmi jelét nem adta annak, hogy egyáltalán felfogta volna René megjegyzését. Szinte már a férfi ölében ülve egészítette ki a hősalakról rajzolt képét – a pazarul berendezett villa és kivált a páratlan értékű bélyeggyűjtemény ecsetelésén túl –, kitért tehát még hőse rendkívül finom lelkületének és nemes jellemének ábrázolására. Renét nem sok választotta el annak a kérdésnek a felvetésétől, hogy akkor tulajdonképpen mit keres itt a Präterben és az ő karjaiban, de helyett tett még egy határozott kísérletet az ideálkép félretolására, s csakugyan sikerült, legalább egy percig, néma és elszánt csokolózásba terelnie a dolgot. Míg csak a nő, szinte még szájából szájba mondva, bele nem kezdett történetének fő részébe, nevezetesen azoknak a – természetesen teljesen hasztalan – üldöztetéseknek az elbeszélésébe, melyeket évek óta kénytelen elviselni a félisten részéről. Hogy René közben lassan visszacsúsztatva a pamlagra, hogy felállt, s ezzel láthatóvá tette a ‚Személyzet’ feliratú nyomógombot, sőt, hogy egy képmutató „Hát ez meg mi?!”-vel külön felhívta rá a figyelmét, mindez legfeljebb csak lélegzetvételnymi szüneteket eredményezett.

René immár mindenre eltökélten a nő elébe térdelt, s gyengédségeit mind céltudatosabban összpontosította a kívánt irányba. Pauline ezalatt elbeszélésétől elragadtatva éppen azt fejtegette, miként fajulhattak az ő megközelíthetlensége mellett odáig a dolgok, hogy a férje teljesen alaptalanul gyanakodni kezdjen, majd egy jelenetről számolt be, mely férje és az esélytelen vetélytárs között játszódott le a kávéházban, és amelynek csak az ő határozott közbelépése révén nem lett csúfos vége, noha a szerencsétlen szerelmes is igazán fényes bizonyágát adta nemeslelkűségének. Mindeközben René udvarlása a csúcspontig fokozódott, amit a nő odaadón ugyan, ám mégiscsak amúgy mellékesen és hozzávetőlegesen viszonzott, a végkifejlethez közeledve pedig a rendíthetetlen erény hősenekével kísért.

René hirtelen felegyenesedett, odalépett a nyomógomb mellé, és magában harmincig számolt. Pauline még mindig a fenséges jellem ábrázolásával volt elfoglalva, amikor élesen és hosszán, mint egy végső, kétségbeesett segélykiáltás, megszólt a riasztócsengő hangja. Hamarosan hallani lehetett a személyzet sietősen közeledő lépteit. René ekkor megbizonyosodhatott róla, hogy Pauline lelkének egyik legfőbb indulata a megbotránkozás. Mert *mostani* megbotránkozása oly nyilvánvalóan ült ki arcára, hogy miután kiszabadultak a labirintusból, az ifjú úrnak nem maradt más teendője, mint a villamoshoz kísérni hölgyét. Mindez ráadásul egyetlen szó nélkül zajlott. René azonban azt gondolta, hogy egy szerelmi történetnek nem lehet eszményibb vége annál, mint ha gombnyomásra következik be.

V. HORVÁTH KÁROLY fordítása